

IDENTITATEA NAȚIONALĂ ȘI PATRIOTISMUL

DRD. IULIA CHENDE*

Abstract: National identity is closely related to Romanian patriotism, in the sense of love and devotion to the homeland and the people. This makes any defense for the territory to be an expression of loyalty to the homeland, national unity being synonymous with the defense of national identity. Romanian national feeling was and is channeled to stimulate the creative forces of the nation, of his qualities. Thus, the Romanian nation participated with the overall progress of human dignity, the specific path, along with other nations. Members of the Romanian nation had and have a strong national sentiment that expresses the vision and national consciousness. National identity is based among other on defining elements as religion and membership in the local Christian community. The Orthodox Church has had a key role in maintaining national unity in different historical periods, particularly those under threat of foreign domination. The best examples for this are the witnesses of truth in difficult periods of time. Aspazia Oțel Petrescu can be considered a true model of Orthodoxy of faith through her own life. Regardless of her experiences in the extreme situations of Communist prisons, she has not lost her faith and she did not deny it. Throughout her life it can be considered a true model of Christian patriotism for Christians today.

Keywords: identity, patriotism, globalism, dignity, Orthodox Theology

IDENTITATE NAȚIONALĂ

Orice omul simte că face parte dintr-un popor, aparține unui spațiu geografic, are o țară, are obârșii. Fiecare individ își apără identitatea și se menține prin unitate de credință și principii cu ceilalți conaționali. „Etnicul constituie premisa oricărei activități. Aspirațiile universale ale fiecărui român, creațiile lui, poartă în mod necesar pecetea specificului național și a stilului de viață desprins din acesta (...) Așa se prezintă istoria noastră, în care întâlnim forme minunate ale spiritului pur și al eroismului lipsit de ostentație. O ordine fizică și sufletească mereu prezentă în noi ne obligă de jertfim tot pentru păstrarea ființei noastre.”¹

Identitatea națională a apărut odată cu statul național. Se bazează pe un „principiu fundamental al gândirii unui popor care impune ca formele logice să păstreze unul și

---

* Doctorand la Școala Doctorală de Teologie „Isidor Todoran”, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, [email:](#)

¹ Petre ȚUȚEA, *Între Dumnezeu și neamul meu*, Fundația Anastasia, Editura Arta Grafică, 1992, p. 232.

același sens în decursul aceleiași operații.”² Unitatea dintre țară și națiune a fost permanentă fiind luminarea tradiției creștine, de limbă, cultură, mentalitate. Echilibrul dintre individ și țară este adus de demnitatea fiecăruia, dar și de mândria de a aparține și dedica acestei comunități. Punerea în valoare a potențialului individual în cadrul țării dă posibilitatea românilor de identificare cu valorile naționale.

Identitatea națională este actul demn ce antrenează conștiința fiecăruia de a-și face datoria respectării și promovării valorilor spirituale, istorice, culturale ale poporului nostru.

Contribuția românilor la cultivarea reperelor identitare ale poporului român a fost permanentă de-a lungul vremurilor, aducând aporturi privind credința, limba și cultura. Astfel a existat o preocupare continuă pentru procesul de emancipare națională.

Dacă în vremurile trecute lucrurile păreau să fie așezate într-un făgaș firesc, acoperite de nuanțele unei normalități statornice, vremurile actuale s-au abătut de la caracteristicile comune, au devenit atipice. „Lumea occidentală (dar și cea în curs de „occidentalizare”, a noastră) este terorizată de o anxietate: aceea de a nu corespunde modelelor de succes (dominante în mentalul colectiv și) propuse de mass-media : omul (putred de) bogat, surâzător, (aparent) atotputernic, invulnerabil, pe/în culmea gloriei, înconjurat de admiratori. O societate cu identitate creștin-ortodoxă consacrată istoric ca a noastră respinge vehement (prin oamenii duhovnicești), aceste false modele de succes pentru că sunt inconsistente, perisabile, superficial. Oamenii care corespund acestei tipologii mimează fericirea, dar nu au gustat-o nicicând.”³

Motivația abordării acestei teme rezultă din opțiunea pentru evoluția democratică a populației secolului XXI și specificul ei, cunoscută sistemului democratic, într-o perioadă de tranziție, de dinamică globală și continentală.

Rolul Ortodoxiei în păstrarea și susținerea identității naționale a fost major în diferite perioade istorice aflate sub pericolul unor dominații străine. Modul de percepere și redare a patriotismului a transformat identitatea românească într-o formă culturală eternă, într-o relație multiplă a românului cu societatea prin exprimarea dimensiunii spirituale a românului creștin. Valorile transpuse de-a lungul istoriei au constituit baza pentru modelul omului duhovnicesc, „omul cu consistență lăuntrică în virtutea harului dobândit.”⁴ Toată cultura românească autentică s-a sprijinit pe cultul religioasă care a fost și este paradigma originală a culturii.

Modelul identității naționale românești este atestat în epoci diferite, el rămânând fidel datorită unor reguli precise. O însemnătate deosebită a ajuns modelul tradițional cu accent pe păstrarea idealului original. „Tradiția e mai largă, mai firească, mai aproape de om așa cum e el, de fiecare în parte. În tradiție e mult mai mult spațiu

² <https://dexonline.ro/definitie/identitate>, accesat în 10.10.2018.

³ Arhim. Teofil TîA, *Preoție misionară și patorală contextuală*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2014, p.30.

⁴ Arhim. T. TîA, *Preoție misionară și patorală contextuală*, p.31

pentru libertate.”⁵ Poporul român a fost mereu un popor credincios, fapt care a determinat crearea unor valori perene ce s-au transmis în timp de către generațiile trecute celor viitoare.

„Așadar, ce e patriotismul? Poate fi dragoste pentru neamul din care am răsarit, față de valorile și tradițiile lui; Fidelitate față de credința bimilenară a strămoșilor, crescuți o dată cu Ortodoxia, în care au simțit, ai iubit, s-au luptat pentru neatarnare și demnitate; este gest în folosul fraților fraților tăi, împlinit cu munca mâinilor sau a minții.”⁶

Patriotismul și identitatea națională sunt corelate permanent, unitatea dintre ele fiind evidentă, necesară.

Dacă ne întrebăm de ce e nevoie să fim patrioți, am răspunde că e absolut necesar ca să ai siguranța ce ți-o dă apartenența la o comunitate. Nașterea respectului pentru spațiul geografic în care populația există dă echilibrul individului și comunității, dar și o notă de civilizație, de identificare. Patriotismul este un sentiment faptic, dar și declarativ. Izvorât din credința ortodoxă, a deschis mereu o cultură identitară ce s-a păstrat pentru eternitate. Cunoașterea condițiilor în care istoria identitară națională s-a născut și mențuit, a pus întrebări legate de contribuțiile poporului român la promovarea și păstrarea culturii și tradiției autentice românești.

În anul 1918 România lua ființă prin unitatea teritorială, deși ea exista deja prin unitatea de limbă, cuget, simțire, credință, solidaritate. Sentimentul patriotic era reliefat în acțiunile concetățenilor ce aveau aceleași proiecte, aspirații, mentalități, dar mai ales în faptele eroilor care constituiau modele de iubire de patrie și de neam. Repere viabile în ceea ce privește identitatea națională și jertfă pentru dragostea de țară și neam a avut poporul român de-a lungul istoriei. Mai ales în timpul celor două războaie mondiale personalități puternice au constituit modele de iubire de neam și țară. Deci, nici un popor nu poate trăi fără o istorie, o limbă, o tradiție, obiceiuri lăsate de moși-strămoși.

Unitatea românilor a fost și a rămas una, o unitate duhovnicească, „la români, patriotismul a fost firul care i-a adunat pe toți, dintr-o credință, istorie și-un neam, dintr-un ideal și o suferință comună.”⁷ Patriotismul civic este cel care îl transmitem din generație în generație.

În 2007, România a aderat la Uniunea Europeană. Schimbările majore au influențat viziunea românilor. Astfel mulți dintre aceștia au migrat în alte țări. În acest context și-au dus viața între două identități, limbi, culturi. De aceea sentimentul patriotic la unii s-a aprofundat, la alții s-a diminuat. Unii s-au întors acasă, au aderat la vorbele „fie pâinea cât de rea, tot mai bine în țara ta”. Alții au asociat emigrarea cu

⁵ Patriarhia Română, Academia Română, *Monahismul ortodox românesc. Istorie, contribuții și repertoriizare, Volumul 2, Contribuții ale monahismului ortodox românesc la nivel național și internațional*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2016, p.13.

⁶ *Ce este patriotismul și de ce merită să rămânem patrioți?*, accesat online la <https://doxologia.ro/puncte-de-vedere/ce-este-patriotismul-de-ce-merita-sa-ramanem-patrioti>, 29.10.2018.

⁷ <https://doxologia.ro/puncte-de-vedere/ce-este-patriotismul-de-ce-merita-sa-ramanem-patrioti>, accesat în 29.10.2019.

exilul.conform spuselor lui Cicero: „Ubi bene, ibi patria.”(Unde ți-e bine, acolo e patria.) Schimbările există, mentalitățile sunt tot mai diferite. De aceea apare întrebarea: Într-o lume globalizată, mai este sentimentul patriotic actual așa cum era în trecut?

În prezent, în 2018, România ar trebui să renască prin unitatea valorilor. Patriotismul este o forță puternică de schimbare. Prin promovarea valorilor morale se poate evidenția atât individul, cât și țara. Puterea socială și culturală a poporului român constă în gradul de trăire a patriotismului. Observăm că dragostea pentru neam, pentru obiceiuri și tradiții a rămas.

În cele ce urmează vom vedea aspectele care fac ca sentimentul patriotic să rămână statornic la români, însă, după părerea celor mai mulți, să scadă în intensitate. Cauzele sunt multiple. Astfel o influență considerabilă o au indiferentismul, globalizarea, secularizarea, etc.

Secularizarea poate conduce la secularism, o ideologie nouă care îl axează pe om în central Universului, anulându-l pe Dumnezeu și principiile moral-religioase din lume. „Fără Dumnezeu, omul rămâne un simplu animal rațional și muritor, care vine de nicăieri și merge spre nicăieri.”⁸ Globalizarea presupune amplificarea relațiilor dintre oameni indiferent unde se găsesc sau în cazul în care nu se cunosc. Circulația liberă a persoanelor și comunicarea liberă într-o limbă internațională au dus la migrarea popoarelor în diferite zone și în domenii profitabile financiar. Astfel procesul de globalizare a dus în timp la dispariția identității naționale și a culturii tradiționale, la omogenizarea culturilor, la creșterea migrației forței de muncă.

Catehezele și predicile Bisericii îi ancorează pe creștini de a face față noilor provocări: fuga după bani, concurența, individualismul, lipsa de idealuri, lipsa de repere viabile,. Având libere de a alege căile proprii și mijloacele de apropiere de Dumnezeu înțelegem sau nu înțelegem Adevărul. Ofensiva sectelor este o problemă cu care se confruntă românii azi. Îl căutăm pe Dumnezeu și credem pe cel care este mai convingător, fără a cerceta, a vedea dacă este și credința apostolică. De aceea un studiu atent e necesar, iar reprezentantul Bisericii, un părinte duhovnic, tot mai mult antrenat pentru a da un răspuns eligibil la întrebările căutătorului aflat în ambiguitate. Este nevoie practic de o reînnoire pentru culturile tradiționale, de o ancorare în tradiție și trăire în comunitate. Pluralismul postdecembrist a dus la diversificarea atitudinilor oamenilor legate de Biserică. Biserica ortodoxă devine o voce liberă între alte biserici ale lumii contemporane, raliându-se la responsabilitatea sa de a transmite și păstra tradiția apostolică. Relativismul și pierderea identității proprii aduc cu ele o nivelare a neutralității.

Indiferentismul față de Biserică s-a produs din cauza unei comodități existențiale, o ancorare accentuată în materialism, în consumism, în căutarea unei noi identități dorite în afara divinității.

---

⁸ Petre ȚUȚEA, *Între Dumnezeu și neamul meu*, Fundația Anastasia, Editura Arta Grafică, 1992, p. 68.

PATRIOTISM

Patriotismul este o formă de altruism prin care se manifestă dorința românului de a pune binele comun în fața tuturor celor personale. Însă observăm că societatea de azi pune binele propriu înaintea celui comun. Totul depinde de noua viziune care face ca patriotismul să scadă ca intensitate. Patriotismul și credința creștină sunt una. Viziunea națională și pulsul societății de azi e diferit față de cel din trecut. De aceea Biserica, fără să renunțe la tradiția creștină lăsată de apostoli, își adaptează discursul și mijloacele de propovăduire știind să discearnă valorile moral-creștine care ridică omul contemporan din amorțeala și confuzia actuală. E necesară o educație a tinerilor, o cunoaștere a adevăratelor valori și nonvalori.

Mulți sunt de părere că „contează numai și numai forța sentimentelor și puterea de a iubi pe care am agonisit-o, adică potențialul nostru afectiv. Acesta este adevărata noastră identitate, unica energie pe care o vom transfera în lumea de dincolo.”⁹

Omul secolului XXI a creat tot mai mult, și-a descoperit valențele și potențialul intelectual la cote de neimaginat. Are un ideal și o perspectivă nouă care conduc în același timp și la un extaz general, dar și la o agonie îngrijorătoare.

„Fiecare generație este o nouă primăvară a neamului și a istoriei”¹⁰ Așa cum bine vedem cu toții generația mileniului trei progresează în ritm foarte rapid și suntem conștienți că nu poate evolua doar pozitiv nici o societate. Deoarece înțelegerea mediului social nu mai e posibilă azi dacă nu observăm omul și drumul spre care se îndreaptă cu maximă atenție apare necesară o incursiune asupra valorilor morale care îl definesc.

În număr tot mai mare oamenii contemporani trăiesc fără să își problematizeze existența și orientarea generală a lucrurilor. Am putea afirma că sub viziunile lor abstracte „văd lumea ca un sistem închis și autosuficient, devitalizat de absența oricărei transcendențe, iar în om nu văd decât un simplu animal rațional (zoon politikon), care-și contabilizează, din când în când, dorințele și plăcerile.”¹¹ Căderea omului este dată de gama filozofică-teologică și înțelegerea ei. Foarte evoluat intelectual, devenind extrem de rațional, omul are un comportament moral preponderent ateist. Se vorbește tot mai mult despre o morală fără creștinism. Omul se simte singur, nu se mai înțelege pe sine, dar nici pe cei din jur, a pierdut reperul lăuntric, a rătăcit de la calea cea strâmtă a mântuirii. Omul modern crede doar în ceea ce vede, adică în fenomene certificate de știință.

„Căci omul învăluit de dragostea lui Hristos a fost înlocuit de omul mumificat de drep-turi. Unii vor să se mântuiască de lume, dar creștinul îl roagă pe Dumnezeu să mântuiască lumea. Creștinii se închină la crucea lui Iisus, ceilalți, la crucea tâlharului din stânga. Iar această umanitate parcată pe stânga este cauza sensului pierdut de astăzi. Darwin l-a

⁹ Arhim. Teofil TIA, *Preoție misionară și patorală contextuală*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2014, p.31.

¹⁰ Nicolae MLADIN, *Tineretul și creștinismul*, în Nicolae MLADIN, Nichifor CRAINIC, Spiridon CÂNDEA, Emilian VASILESCU, Op.Cit., p.96.

¹¹ Preot Matei POPOVICI, *Bucuria lacrimii*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, p. 48.

smuls pe om din brațele lui Dumnezeu și l-a pus în brațele maimuței. Comunismul l-a smuls din brațele maimuței și l-a pus în brațele Partidului, adică al unei abstracțiuni. Globalizarea n-a făcut decât să-l împingă de aici în Neant.”¹²

E o răsturnare de situație, bazată pe o autolimitare, părând o șansă de re poziționare antropologică. Omul modern investighează, cercetează, crează, dar rămâne totuși mărunt în fața ființei supreme, fiind un interpret serios care înțelege realitatea, o trăiește.

Dacă românul în trecut era motivat de valorile moral-creștine care alimentau patriotismul, omul de azi e departe de a avea o cultură religioasă, ceea ce pune sub semnul întrebării și sentimentul patriotic. Am putea deduce că deșertul spiritual e evident. S-a pierdut de divinitate. Refacerea legăturii cu tradiția creștină e necesară. Timpul e în defavoarea noii generații antrenată într-un mecanism preponderent material al unui consumism declarat, al distracției, al vieții spectacol. Toți ne vedem foarte valoroși, parcă nu mai există o scară reală de valori.

E nevoie de o conștiință creștină. „Duhul acesta al grijii de multe ne îndeamnă să nu mai avem încredere în acel Dumnezeu...și astfel ne zbuciumăm în străngeri de bunuri adesea inutile, scoțându-ne din raționalitatea unei vieți cumpătate și ordonate.”¹³ Apare o disfuncție a acestuia din punct de vedere spiritual. Înclinarea omului spre materialismul științific este un mare impediment în evoluția lui reală.

„Strămoșii noștri din vechime nici măcar nu știau ce-i banul, nu umblau după aur și argint. Așadar cum de a apărut atât de stăruitor iubirea de arginți la oamenii care au venit după ei? Din pricina slavei deșarte și a plăcerilor trupesti, dar și din cauza trândăvirii și a necredinței în pronia lui Dumnezeu.”¹⁴

Spusele lui Petre Țuțea sunt tot mai elocvente. În timp ce-L căuta pe Dumnezeu, era tot mai deranjat de faptul că nu ajunge la Adevăr, căutându-L. „Fiindcă cel care-l caută nu-l află, și-l caută neaflându-l și, vorbind socratico-creștin, știe neștiind.”¹⁵

Cu îngrijorare astăzi vedem cum tipologia gândirii religioase s-a schimbat și manifestarea credinței este subiectivă, relativă, confruntată de un pluralism existențial. „Așezarea lumii fără înțelesul Evangheliei este o prăpastie deschisă a nimicniciei.”¹⁶

Datorită unei ancorări într-o globalizare și universalitate fără precedent, adică unirea și omogenizarea popoarelor, dar și unirea spirituală în diversitate, putem spune că societatea a suferit multe prefaceri sociale și morale existând o dezordine evidentă. Egalitatea dintre sexe, egalitatea șanselor și emanciparea femeilor au condus societatea la o dezvoltare fără precedent. Ne întrebăm dacă se poate ajunge la o ordine in-

¹² Dan PURIC, *Cine suntem*, Editura Platytera, București, 2008, p.44.

¹³ Antonie PLĂMĂDEALĂ, *Tâlcuiri noi la texte vechi*, Sibiu, 1989, pp.85-86.

¹⁴ Sfântul IOAN GURĂ DE AUR, *Problemele vieții*, traducere de Cristian Spătărelu și Daniela Filioreanu, Editura Egumenița, p. 45.

¹⁵ Petre ȚUȚEA, *Între Dumnezeu și neamul meu*, Fundația Anastasia, Editura Arta Grafică, 1992, p.283.

¹⁶ Arhimandrit Ioan SCHAKHOVSKOY, *Lauda învierii*, traducere de Gheorghe Suci, Editura Episcopiei Ortodoxe Române, Cluj, 1943, p.24.

ternațională viabilă. Însă „ordinea în aceste sens trebuie să fie cultivată, în nici un caz impusă.”¹⁷

Generația de azi nu își mai pune întrebări legate de existența omului și a misiunii lui. Iar dacă o face o face material. Percepția vieții este legată doar de carieră, succes, putere, libertinaj, plăcere imediată. Ancorat în materialism omul de azi și-a blocat voit sau din neștiință calea spre spiritualitate. Trăirea idealurilor evanghelice nu mai poate fi percepută deoarece educația și cultura este de natură laică. De aceea valorile religioase sunt diminuate sau chiar inexistente nemaiprezentând nici un interes. Astfel *homo religious* este înlocuit cu *homo indifferens*.

„Indiferentismul se confundă, într-o oarecare măsură, cu ateismul și agnosticismul, suprapunându-se în sens strict cu așa-numitul vid religios care, în absența oricărei căutări religioase sau transcendente, în absența oricărei negații chiar, depășește aria ateismului. De altfel, cei indiferenți nu sunt preocupați de problema existenței lui Dumnezeu; ei nu înțeleg necesitatea preocupărilor de natură religioasă, nu sunt interesați de Dumnezeu. Tocmai de aici rezultă și deosebirea indiferentismului de ateism (acesta din urmă neagă explicit existența lui Dumnezeu), de agnosticism (care pretinde că Dumnezeu nu poate fi cunoscut), de scientism (care pretinde că știința poate explica totul), de relativism (care nu acordă încredere nici unui adevăr absolut), de neopozitivism (care caută cunoașterea lui Dumnezeu pe căi neadecvate).”¹⁸

I.P.S. Andrei Andreicuț, la începutul unui simpozion din anul 2005, s-a întrebat dacă este descreștinarea o problemă reală. Pornind în susținerea sa de la faptul că în trecut existau coordonate clare creștine aflate în atenția vieții oamenilor. E de părere că regimul totalitar din perioada comunistă nu a reușit să excludă credința din viața oamenilor grație sămânței plantate în sufletul acestora înaintea regimului ateu.

„Când s-a prăbușit comunismul, pentru un timp mi-am imaginat că euforia de moment se va concretiza într-o fervoare creștină serioasă și durabilă. Dar lucrurile n-au stat așa. Fluxul celor care au inundat Biserica a avut destul de repede un reflux. Unii au rămas, dar destul de mulți s-au reîntors la o viață creștină anemică și lipsită de profunzime.”¹⁹

Toate aceste situații P.S. Andrei Andreicuț le pune pe seama neefectuării în regimul comunist a catehezei și pe secularizarea societății românești după modelele occidentale. Tocmai de aceea acesta menționează responsabilitatea Bisericii de a conștientiza lumea prin programe de catehizare, prin necesitatea construirii de biserici, educație religioasă în familie, în școli, instituțiile publice. Este de părere că lumea percepe diferit credința, dar prezintă succint unele cauze ale acestor diferențe de opinii „Nu sunt mulți ateï. Dar sunt foarte mulți indiferenți, care trăiesc ca și când Dumnezeu n-ar exista. Față de viața spiritual normală au o nepăsare dezarmantă și ucigătoare. Plăcerile trupesti, comoditatea pe care o oferă mijloacele lumii huzurului și banii, cât mai mulți

¹⁷ *Lumea*, an XXI nr.5 (266) 2015, Andrei MARGA, *Ordinea lumii*, p. 30.

¹⁸ <http://ziarulillumina.ro/ce-este-si-ce-impact-are-indiferentismul-religios-in-lumea-de-azi-9824.html>, accesat în 13.03.2017.

¹⁹ Andrei ANDREICUȚ, „Este descreștinarea o problemă reală?”, în *Omul de cultură în fața descreștinării*, Simpozion Internațional Alba-Iulia 13-15 mai 2005, Reîntregirea, Alba Iulia 2005, pp. 5-6, 8-11.

bani, au devenit din nefericire un ideal și pentru oamenii care se declară creștini.”²⁰ Se observă un timp al cernerii unde mulți rămân credincioși, dar și mai mulți se îndepărtează de credință.

„Cu cât oamenii se îndepărtează mai mult de viața cea simplă, firească, și înaintează spre lux, cu atât creșteși neliniștea din ei. Și cu cât se îndepărtează mai mult de Dumnezeu, cu atât e mai firesc să nu afle nicăieri odihnă...Din traiul cel bun, trupesc, din fericirea lumească vine și stresul lumesc. Oamenii sunt chinuiți chiar și de bogăție, pentru că lucrurile lumești nu-I împlinesc sufletește, iar ei suferă astfel de un chin îndoit...se chinuiesc până ce li se strâmbă mintea. Înfricoșător! Și câți astfel de oameni există?”²¹

În acest context în România s-a strecurat printre aceste frumoase tradiții creștine multe influențe ce influențează mersul vieții de azi. Trăind individualismul și divertismul la cotele cele mai înalte, oamenii doresc o satisfacție imediată. Influența unor modele occidentale, precum și unele moșteniri ale comunismului au condus la îndepărtarea parțială, nu totală, a ceea ce înseamnă cu adevărat viața morală creștină. Lipsa de valori, de modele, corupția, delincvența, avorturile, abandonurile aduc în atenție un posibil risc al înțelegerii greșite a misiunii omului pe pământ. Mai este patriotism azi? Unii vorbesc de o criză iremediabilă, o criză identitară în fapt.

„Toți oamenii care trăiesc metafizic creștinismul sunt inferiori unei babe rurale, care e străbătută de imaginea Maicii Domnului când se închină. Cum începi să gândești poziția ta în aceste raporturi fundamentale, cu tine însuși, cu semenii, cu comunitatea, cu specia, cu universal și cu divinitatea, chiar dacă ești genial trăiești drama limitelor tale.”²²

Dar, conform vorbelor lui Lucian Blaga că „nici un popor nu este atât de decăzut încât să nu merite să te jertfești pentru el, dacă îi aparții.”, poporul român va pune accent pe sentimentul patriotic ca să fie mai trăitor.

În cultura poporului român valorile creștine ar însuma tot ceea ce ține de sacralitatea vieții umane, de demnitatea omului, de rolul familiei bazate pe căsătorie, de educație, de libertatea conștiinței și de exprimare, de libertatea credinței și a exercitării religiei, de ocrotirea legală a individului și a colectivității, de colaborarea societății pentru bunăstarea comună, de munca și serviciu public, de puterea politică. Aceste valori au rădăcini istorice de natură creștină.

În concluzie, patriotismul există prin emoțiile și adeziunea personală față de trecutul istoric al poporului, față de valorile moștenite, de tradiții, obiceiuri, limbă, apartenența religioasă.

²⁰ A. ANDREICUȚ, „Este descreștinarea o problemă reală?”, pp. 12-16.

²¹ *Lumea monahilor* nr.97, iulie 2015, Sfântul Paisie Aghioritul, p. 8.

²² Petre ȚUȚEA, *Între Dumnezeu și neamul meu*, Fundația Anastasia, Editura Arta Grafică, 1992, p. 332.

ASPAZIA OȚEL PETRESCU – MODEL AL PATRIOTISMULUI CREȘTIN ROMÂNESC

„Identitatea națională se bazează, la mai toate popoarele, pe limbă, pe originea comună, pe religie, pe istoria și tradițiile comune, pe cultură, pe teritoriu”²³. Cuvintele Acad. prof. univ. dr. Ioan Aurel Pop ne amintesc de faptul că identitatea națională se bazează pe religie precum și pe modelele creștine semnificative ale poporului român.

Unul din modelele studiate de mine cu mare grijă și atenție este cel al doamnei Aspazia Oțel Petrescu, o adevărată mărturisitoare a credinței ortodoxe de-a lungul întregii sale vieți, indiferent de obstacolele întâlnite.

Doamna Aspazia Oțel Petrescu a fost una dintre cele mai semnificative mărturisitoare ale credinței în Hristos. A avut o viață zbuciumată cu numeroase obstacole și piedici, dar niciodată nu și-a pierdut credința și nu s-a dezis de aceasta. Mai mult, aceasta a devenit o adevărată mărturisitoare a credinței în Hristos pentru cei din jur. A promovat și a răspândit valorile creștine chiar și în situații limită. Prin experiența sa eclezială a demonstrat că tradiția trăitoare este o condiție *sine qua non* pentru o cultură moral creștină de calitate. A răspândit în mijlocul tinerilor dragostea și încrederea în apropierea de Hristos, ca un adevărat părinte spiritual pentru aceștia. A avut răbdare pentru toți cei din jur, pentru toți cei care apelau în momente grele la sfaturile ei. Întotdeauna a dat sfaturi bune, călăuzite de dragostea în Hristos. Pentru cei aflați în neputință a avut răbdare pentru a da sfaturi creștine, întotdeauna însoțite de blândețe și înțelepciune, fiind ghidată de dragostea și apropierea de Hristos. „Căci cuvântul lui Dumnezeu e viu și lucrător și mai ascutit decât orice sabie cu două tăișuri și pătrunde până la despărțitura sufletului și duhului.” (Evr, 4,12) Eroismul feminine a cuprins o dimensiune preponderent ascendantă prin mărturia creștină ca rezistență la ateismul comunist. Noblețea sufletească și mărturisirea statornică a lui Hristos de către distinsa doamnă Aspazia Oțel Petrescu conturează figura spirituală și intelectuală a acesteia în contextual rezistenței anticomuniste. E profilul femeii secolului XX luptător pentru idealul creștin național. Suferința acesteia conturează martiriul mărturisitoare pentru restabilirea comunicării Dumnezeu-om.

Născută în 9 decembrie, în Cotul Ostriței, a avut încă din copilărie rădăcini educaționale puternice fiind fiică de cadre didactice, învățătoare și director de școală. A urmat cursurile Școlii primare la Ghizdița, apoi cele gimnaziale la Liceul din Bălți, urmând cursurile liceale la Liceul de fete orthodox „Elena Doamna” din Cernăuți. Apoi patru ani i-a petrecut studiind la Facultatea de Litere și Filozofie din Cluj. În acest timp a cunoscut intelectualitatea românească datorită talentului său literar, a pasiunii pentru poezie. Astfel a ajuns să se numere printre elevele preferate ale lui Lucian Blaga, poetul care o încurajează să scrie. În 9 iulie 1948 este arestată și condamnată la 10 ani detenție pentru că făcea parte din Mișcarea Cetățuia, organizația de tineret a Mișcării Legionare. După 10 ani i se prelungește detenția cu încă 4 ani.

²³ Ioan Aurel Pop în: <http://gazetadecluj.ro/ioan-aurel-pop-si-alti-100-de-academici-au-semnat-un-apel-facut-de-academia-romana-protestatarii-sunt-considerati-patrioti/>, accesat în 10.10.2018.

În tot timpul detenției Aspazia Oțel Petrescu, în ciuda condițiilor grele și opresive, mărturisește continuu credința în Hristos și nevoia raportării omului la Divinitate. După eliberare, a locuit cu mama sa o perioadă, apoi s-a căsătorit și a crescut pe cei doi copii orfani ai inginerului Ilie Alexandru Petrescu.

Prin răspândirea Adevărului printre compatrioții români, prin păstrarea identității creștine într-o lume globalizată în continua transformare, Astazia Oțel Petrescu a demonstrat patriotismul său creștinesc. După 1989, Aspazia Oțel Petrescu a participat statornic la comemorările mucenicilor și a tuturor martirilor din închisorile comuniste. A fost co-fondatoarea Paraclisului de la Mislea ființat în 1994 la inițiativa mai multor deținute mărturisitoare din închisoarea Mislea.

Scrierile domniei sale, cuprind cuvântări și evenimente din viața personală, fapt pentru care în 2007 a primit Premiul Fundației Culturale „Lucian Blaga” pentru creație literară. Cărțile și articolele sale reflectă personalitatea sa, oglindind un caracter demn și foarte dârz. Aspazia Oțel Petrescu este omul care a știut să-și mărturisească iubirea creștină față de Bunul Dumnezeu și de oameni. Deși avea un chip comun, neieșind în evidență prin statura sa medie, ci prin smerenie și dragoste de neam, domnia sa emana o bunătate harică care atrăgea semenii să o asculte și să o urmeze în exemplul rugăciunii continue către Dumnezeu. Duhul blândeții a definit-o ca un om ce a reușit să-și construiască viața pe principiile creștine, indiferent de situație, în suferință sau bucurie rămânând aceeași femeie nobilă. Un mare dar pentru poporul român a fost această mare personalitate feminină prin faptul că a însămânțat în sufletele semenilor semințele credinței în Hristos.

CONCLUZII

În cultura poporului român valorile creștine ar însuma tot ceea ce ține de sacralitatea vieții umane, de demnitatea omului, de rolul familiei bazate pe căsătorie, de educație, de libertatea conștiinței și de exprimare, de libertatea credinței și a exercitării religiei, de ocrotirea legală a individului și a colectivității, de colaborarea societății pentru bunăstarea comună, de munca și serviciu public, de puterea politică. Aceste valori au rădăcini istorice de natură creștină.

În concluzie, patriotismul există prin emoțiile și adeziunea personală față de trecutul istoric al poporului, față de valorile moștenite, de tradiții, obiceiuri, limbă, apartenența religioasă.

Pentru generațiile de acum, dar mai ales și pentru cele viitoare, e mare nevoie de adevărate modele de creștini ortodocși. Aspazia Oțel Petrescu este simbolul emblematic al tinerelor care au suferit multiple și inimaginabile torturi pentru apărarea credinței strămoșești, rămânând statornică în iubirea pentru Dumnezeu. Istoria ne arată deci că exemplele bune nu mor niciodată, că astfel de oameni există mereu și vor constitui modele viabile de trăire în devoțiune pentru Hristos.